

OUDER WESTLAND

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

Plotseling had 's-Gravenzande er op 3 januari 1976 na een forse storm een spectaculaire attractie bij. Een gestrand schip dat maandenlang heel veel volk trok. En ramptoeristen die massaal een foto van de Stardust kochten, als souvenir.

▲ Mensen wandelen het strand van 's-Gravenzande op om de gestrande Stardust te bekijken. FOTOS AD

▲ Er ontstond direct een levendige handel.

Een schip 'in de achtertuin'

Rien van den Anker

Achteraf lijkt het wel of de eerste helft van de jaren 70 getekend werden door frequente, zeer harde stormen. Maar het kan ook zijn dat ik dat als stedeling zo ervoer omdat ik voor het eerst vlak achter de duinen woonde. Stormen waren daar, net komend uit een Haagse binnenwijk, plotseling meer dan alleen harde wind.

Stormberichten betekenden ineens 'rekening houden met', soms zelfs bewust thuis blijven. Een bouwhelm in de meterkast hebben, inclusief een waterdichte oliejas. En buurmannen die aan dijkbewaking deden. Ook een beetje in de zenuwen zitten als er na een forse windvlaag pannen op het dak rammelden, of erger, op straat kapot kletterden. Vooral zo'n zuidwester zorgde voor veel onrust rond huis en haard.

Begin januari 1976 was het raak, de storm die in de nacht van 2 op 3 januari over Nederland en België trok, was echt een zware. Op het land, maar zeker ook op zee. Windkracht tien, soms uitlopend tot twaalf. Al op die vrijdagavond begon de 'kruistocht' van de Stardust, een (op dat moment lege) onder Panamese vlag varende coaster. Niet groot, zo'n 1839 ton. Geprobeerd werd om, ondanks de wind die inmiddels orkaankracht had, de Nieuwe Waterweg in te vluchten. Dat mislukte, driemaal werd het *May day* uitgezonden. De reddingsboot Koningin Juliana uit Hoek van Holland slaagde er in de

bemanning van negentien Afrikanen te redden; kapitein en eerste stuurman bleven aan boord. De boot ging nog voor anker, met zicht op de Hoekse Noorderpier.

Op de zaterdagmiddag erna ging het mis. Het bakboordanker brak af en de Stardust maakte, soms tot zeventig graden, slagzij. Stuurloos werd de coaster richting de kust geblazen, noordelijk van Hoek van Holland. Rond 16.00 uur lag de boot muurvast op het totaal verlaten 's-Gravenzandse strand.

Ooggetuige

Noem me maar een verlate ooggetuige. De Stardust, zoals later bleek, lag al op het strand voordat ik haar ontdekte. Mijn werkkamer thuis lag aan de achterkant van het huis aan de Noordlandseweg, in zuidelijk 's-Gravenzande. Met weids uitzicht op een

paar honderd meter, strak gelijnde kassen en daarboven, althans visueel, een 'dak' van groene duinen. En een Hollandse hemel die wisselend schitterend en angstaanjagend kon zijn. Over de tikmachine - zo heette dat schrijfinstrument - heen kijkend zag ik aan de horizon ineens een schip, althans de boeg ervan. Ik moet mijn ogen vrijwel zeker hebben uitgewreven. Een schip in de achtertuin... Pas tijdens het eerstvolgende hele uur (!) werd via het radionieuws duidelijk wat er was gebeurd. Direct de krant gebeld, althans de dienstdoende collega, die adviseerde pas te gaan kijken als het minder zou waaien. Dat gold ook voor de fotograaf.

Hoewel het slechte weer die zondag erna nog aanhield kwamen er al gelijk grote stromen 'ramptoeristen' kijken. Volgens de 's-Gravenzandse

“**Na de stranding was er nog hoop dat het schip kon worden vlotgetrokken, maar al snel werd duidelijk dat het exit Stardust was**”

politie zeker tachtig- tot honderdduizend belangstellenden; het was de eerste keer dat de krant die schatting te hoog achtte. Na de stranding was er nog hoop dat het schip kon worden vlotgetrokken, maar al snel werd duidelijk dat het exit Stardust was. Drie weken later 'woonden' er al slopers langs de branding, die voor een paar maanden werk hadden, vrijwel altijd gadeslagen door vele nieuwsgierigen. Van heinde en ver komend om te 'Stardusten'.

Privé en bij de burens was het in die dagen vaak drukker dan normaal, met vage vrienden en kennissen die langskwamen 'omdat ze toch in de buurt waren'. Het was nog even spannend toen half februari brand ontstond in de al vrijwel onttakelde Stardust. De brandweer liet echter het vuur het vuur, achte explosiegevaar te groot vanwege nog aan boord zijnde gasflessen. Pas op 21 mei was het strand Stardustvrij.

Handel

De maanden daarvoor bleek er in de rampplek, naar goed Hollands gebruik, ook handel te zitten. Op het parkeerterrein kon je, na een bootbezoek, bij een provisorische strandtent annex koek-en-zopie, ook wat drinken of eten. Koffie, warme chocomel, een bal gehakt of een knakworst. Uit het vuistje, het was nog geen terrasseizoen. Bijzonder was dat je al binnen een week ook al foto's van de gestrande Stardust kon kopen, voor 1,25 gulden. Mobiele telefoons waren destijds nog sciencefiction, selfie een onuitgevonden woord.

STORM

Veel doden en schade, op zee en land

In Nederland vielen er tijdens de storm van 2 op 3 januari 1976 twee doden door windstoten. Er ontstond enorme schade, vooral aan duinafslag en aan veel dijken. Het binnenland bleef ook niet gespaard. In Leeuwarden verloor een kerk

haar torenspits, terwijl in Amstelveen het kerkdak vrijwel werd weggeblazen. Verder raakten veel bossen zwaar beschadigd. Op zee was de storm veel heviger. Lichtschepen en boorplaten meldden windsnelheden van kracht 12, een

orkaan. Er was ook extreem hoogwater. Bij Vlissingen bijvoorbeeld +4,06 meter NAP, de hoogste stand sinds de Watersnoodramp in 1953. De Stardust was niet het enige schip in de problemen. Bij Ameland liep er een boot vast en zonk. Bij

IJmuiden overkwam een ertstanker hetzelfde; de te hulp schietende sleepboot werd op de noordpier geworpen. Op zee verdronken tenminste tien mensen, de storm maakte in totaal ruim 60 dodelijke slachtoffers in West-Europa.